

СКРИННИК Данил

Харківська державна академія фізичної культури

<https://orcid.org/0009-0000-6011-7348>e-mail: danilnosok2@gmail.com**БОЙЧЕНКО Наталя**

Харківська державна академія фізичної культури

<https://orcid.org/0000-0003-4821-5900>e-mail: natalya-meg@ukr.net**МОДЕЛЮВАННЯ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ДЗЮДОЇСТІВ 19-21 РОКІВ
СЕРЕДНІХ ВАГОВИХ КАТЕГОРІЙ НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ ЗМАГАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

В статті досліджено аналіз змагальної діяльності дзюдоїстів 19-21 років середніх вагових категорій з метою розробки моделей техніко-тактичної підготовки. Було проаналізовано 60 змагальних сутичок дзюдоїстів 19-21 років вагових категорій до 60 кг та до 66 кг. Аналізувалися показники дзюдоїстів контрольної (30 сутичок) та експериментальної (30 сутичок) груп на чемпіонаті України серед юніорів та юніорок (U21), 2022 р., чемпіонаті України серед дорослих, 2022 р. Фіксувалися наступні показники: кількість реальних спроб виконати технічну дію; кількість результативних технічних дій: оцінених суддями, як пів-перемоги; кількість результативних технічних дій: оцінених суддями, як чиста перемога; відсоток застосування технічної дії від загальної кількості технічних дій; ефективність атакуючих дій (%); кількість зауважень; кількість дискваліфікацій; кількість та відсоток сутичок, що закінчились у відведений час; кількість та відсоток сутичок, що закінчились достроково; кількість та відсоток сутичок, що закінчились у додатковий час; кількість комбінацій технічних дій; кількість контратак. Встановлено, що у спортсменів обох груп більшість сутичок завершилась достроково. Це говорить про те, що сутички є досить динамічними та потребують активізації спортсмена з перших хвилин боротьби. Характер зауважень можна пояснити застосуванням вичікувальної тактики для реалізації контратак. Встановлено, що під час сутичок спортсмени застосовують більше контратак ніж комбінаційної техніки, яка пов'язана з наступальною тактикою. Також встановлено, що сутичка в дзюдо в основному відбувається в положенні стойка. Виявлено, що в сутичках кидок через спину з колін із всіх технічних дій застосовується найбільшу кількість разів. Такі кидки, як через спину, передня підніжка з колін, зачеп зсередини під однойменну ногу, прогин взагалі не мають ефективності. Також виявлено кидки, які є досить ефективними при малій кількості застосування в сутичці: кидок з упором гомілки в стегно, підхват та кидок розворотом руками. Причому, аналіз змагальної діяльності дозволив встановити, що при виконанні кидку з упором гомілки в стегно дзюдоїсти часто потрапляють на утримання. На основі аналізу змагальної діяльності дзюдоїстів 19-21 років середніх вагових категорій було розроблено моделі техніко-тактичної підготовки наступальної та контратакуючої тактики. Обидві моделі включали: вдосконалення кидків, які відрізняють високою ефективністю під час змагань (кидок з упором гомілки в стегно, підхват та кидок розворотом руками), вдосконалення кидку, який в сутичці застосовується найбільшу кількість разів але має досить низьку ефективність (кидок через спину з колін). Відмінність моделей була у тому, що модель наступальної тактики додатково ще включала вдосконалення комбінаційної техніки, вдосконалення витривалості, а модель контратакуючої тактики – вдосконалення контратакуючої техніки, вдосконалення координаційних здібностей.

Ключові слова: дзюдо, техніко-тактична майстерність, координаційні здібності, завдання, вправи

<https://doi.org/10.31891/pcs.2023.3.1>

**1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У
ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ
ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ
ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ**

Вдосконалення техніко-тактичної майстерності в дзюдо зростає на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей. Це пов'язано, насамперед, з великою конкуренцією в ваговій категорії і навіть в команді. Це вимагає від фахівців пошуку науково обґрунтованої системи підготовки у відповідності до сучасних реалій сутички. У цьому плані велике значення

набуває наукове вивчення змагальної діяльності дзюдоїста з метою оптимізації тренувального процесу.

**2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПУБЛІКАЦІЙ**

Аналіз показників змагальної діяльності дзюдоїста дозволить виявити сучасний стан ходу змагальної сутички, особливості, які необхідні для досягнення перемоги кожного спортсмена [4, 5, 9]. Існує безліч робіт спрямованих на вивчення змагальної діяльності в різних видах боротьби [7, 12, 15].

Аналіз існуючих досліджень вказує на необхідність моделювання змагальної діяльності під час тренувального процесу спортсменів [8, 10, 14]. Створення моделей підготовки є досить актуальним напрямком в різних видах боротьби. Більшість авторів звертають увагу на необхідність моделювання на основі аналізу результатів змагальної діяльності спортсменів з використання комбінаційної та контратакуючої техніки [1, 11]. Також актуальним напрямком є моделювання техніко-тактичної підготовки борців різних вагових категорій, певних вікових груп та статті так, як враховуються індивідуальні можливості спортсменів [2, 3, 6, 13].

На жаль, саме питання моделювання техніко-тактичної підготовки дзюдоїстів 19-21 років середніх вагових категорій на основі аналізу змагальної діяльності вивчено на недостатньому рівні.

3. ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Не зважаючи на актуальність напрямку, що розглядається в статті, існують проблеми пов'язані з відсутністю програм, спрямованих на моделювання змагальних ситуацій в залежності від особливостей техніко-тактичної майстерності, показників змагальної діяльності спортсменів-дзюдоїстів в різних вікових групах та вагових категоріях.

4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета дослідження - на основі аналізу змагальної діяльності дзюдоїстів 19-21 років середніх вагових категорій розробити моделі техніко-тактичної підготовки.

Для досягнення мети у дослідженні використовувалися наступні методи: аналіз і узагальнення науково-методичної літератури; хронометрування; аналіз протоколів і відеозаписів сутичок дзюдоїстів 19-21 років вагових категорій до 60 кг, до 66 кг.

Для визначення техніко-тактичної майстерності було проаналізовано 60 змагальних сутичок дзюдоїстів 19-21 років середніх вагових категорій (до 60 кг; до 66 кг). Аналізувалися показники дзюдоїстів контрольної (30 сутичок) та експериментальної (30 сутичок) груп на чемпіонаті України серед юніорів та юніорок

(U21), 2022 р., чемпіонаті України серед дорослих, 2022 р. Фіксувались наступні показники: кількість реальних спроб виконати технічну дію; кількість результативних технічних дій: оцінених судьями, як пів-перемоги; кількість результативних технічних дій: оцінених судьями, як чиста перемога; відсоток застосування технічної дії від загальної кількості технічних дій; ефективність атакуючих дій (%); кількість зауважень; кількість дискваліфікацій; кількість та відсоток сутичок, що закінчились у відведений час; кількість та відсоток сутичок, що закінчились достроково; кількість та відсоток сутичок, що закінчились у додатковий час; кількість комбінацій технічних дій; кількість контратак.

5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБҐРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Для виявлення рівня техніко-тактичної майстерності спортсменів та створення моделей підготовки було проведено аналіз показників змагальної діяльності дзюдоїстів експериментальної (ЕГ=10) та контрольної (КГ=10) груп під час чемпіонату України серед юніорів та юніорок (U21) (листопад 2022 р.), чемпіонату України серед дорослих (листопад 2022 р.). Проаналізовано 30 сутичок спортсменів експериментальної та 30 сутичок контрольної груп (по 3 змагальні сутички кожного спортсмена). Встановлено, що у спортсменів обох груп більшість сутичок завершилась достроково (до 4-х хвилин; ЕГ – 66 %, КГ – 77 %), менша кількість у відведений час (4 хвилини; ЕГ – 17 %, КГ – 10 %) та у додатковий час (більше 4-х хвилин; ЕГ – 17 %, КГ – 13 %). Це говорить про те, що сутички є досить динамічними та потребують активізації спортсмена з перших хвилин боротьби (табл. 1).

Характер зауважень та дискваліфікацій отриманих спортсменами під час сутичок експериментальної та контрольної груп на початку педагогічного експерименту представлений в таблиці 2. Встановлено, що у порівнянні з висококваліфікованими дзюдоїстами, які виступають на міжнародних стартах (Чертов І., Бойченко Н.), кількість зауважень спортсменів обох груп значно менша, але не зважаючи на це спортсмени

отримали найбільшу кількість зауважень за не ведення боротьби (ЕГ – 63 % від загальної кількості зауважень, КГ – 53 %). Також за

боротьбу в захисній позиції (ЕГ – 12,5 %, КГ – 24 %) та блокуванням руками під час сутички (ЕГ – 12,5 %, КГ – 17 %).

Таблиця 1

Аналіз сутичок дзюдоїстів експериментальної (n=10) та контрольної (n=10) груп за часом на початку педагогічного експерименту

Сутички, що проведено	ЕГ		КГ	
	Кількість сутичок	%	Кількість сутичок	%
У відведений час	5	17	3	10
Достроково	20	66	23	77
У додатковий час	5	17	4	13
Всього	30	100	30	100

Таблиця 2

Характер зауважень та дискваліфікацій отриманих під час сутичок дзюдоїстами експериментальної (n=10) та контрольної (n=10) груп на початку педагогічного експерименту

Характер зауважень/дискваліфікацій	ЕГ		КГ	
	Кількість	%	Кількість	%
Зауваження (шидо)				
Не ведення боротьби	10	63	9	53
Захисна позиція	2	12,5	4	24
Блокування 2-ма руками	2	12,5	3	17
Блокування 1-ю рукою	1	6	-	-
Вихід за межі робочої зони	1	6	-	-
Хибна атака	-	-	1	6
Всього	16	100	17	100
Дискваліфікації (хансоку маке)				
По зауваженням	1	50	1	100
За травмонебезпечні заборонені дії	1	50	-	-
Всього	2	100	1	100

Характер зауважень можна пояснити застосуванням вичікувальної тактики для реалізації контратак. Адже, також було встановлено, що під час сутичок спортсмени застосовують більше контратак ніж комбінаційної техніки, яка пов'язана з наступальною тактикою (рис. 1).

Аналіз дискваліфікацій показав, що спортсмени обох груп отримали дискваліфікації по зауваженням та лише один дзюдоїст експериментальної групи за травмонебезпечні заборонені дії.

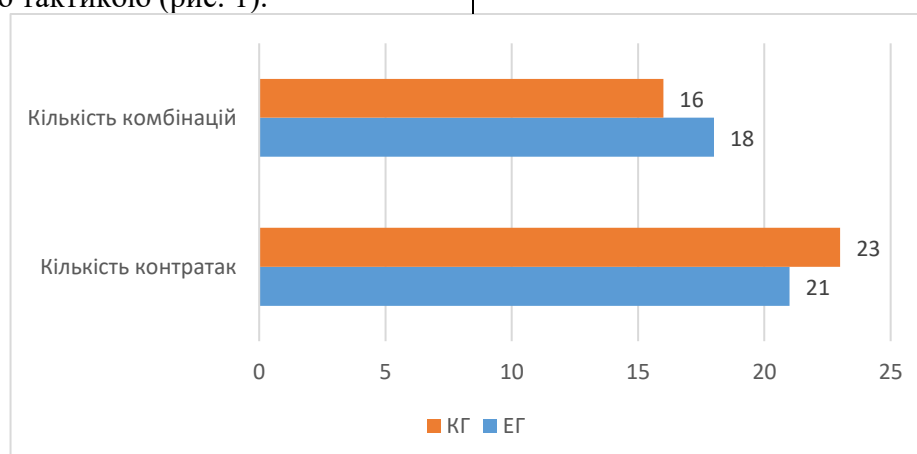

Рис. 1. Застосування комбінаційної та контратакуючої техніки під час сутичок дзюдоїстами експериментальної (n=10) та контрольної (n=10) груп на початку педагогічного експерименту

Аналіз змагальних технічних дій дзюдоїстів експериментальної та контрольної груп на початку педагогічного експерименту представлений в таблиці 3. Встановлено, що сутичка в дзюдо в основному відбувається в положенні стойка. Це підтверджує дослідження ряду науковців [6, 13]. Так, спортсмени обох груп виконали майже однакову кількість реальних спроб технічних дій в положенні стойка (ЕГ – 104, КГ – 101), серед них є результативні (ЕГ – 24 (23 %), КГ – 22 (22 %)): оцінені судьями як пів-перемоги (ЕГ – 12, КГ – 13) та як чиста перемога (ЕГ – 12, КГ – 9). В положенні партер, лежачі також виконано приблизно однакову кількість реальних спроб технічних дій (ЕГ – 30, КГ – 27), серед них є результативні (ЕГ – 14 (47 %), КГ – 10 (37 %)): оцінені судьями як пів-

перемоги (ЕГ – 5, КГ – 5) та як чиста перемога (ЕГ – 9, КГ – 5). Найбільш результативними виявились удушливі прийоми та утримання. Більш детальний аналіз виявив певні закономірності. Так, наприклад, в сутичках кидок через спину з колін із всіх технічних дій застосовується найбільшу кількість разів (ЕГ – 28 %, КГ – 29 %) але має досить низьку ефективність (ЕГ – 13 %, КГ – 7 %).

Такі кидки, як через спину, передня підніжка з колін, зачеп зсередини під однойменну ногу, прогин взагалі не мають ефективності. Також виявлено кидки, які є досить ефективними при малій кількості застосування в сутичці: кидок з упором гомілки в стегно, підхват та кидок розворотом руками.

Таблиця 3

Змагальні технічні дії дзюдоїстів експериментальної (n=10) та контрольної (n=10) груп на початку педагогічного експерименту

Технічні дії	ЕГ					КГ				
	Кількість спроб	Пів-перемоги	Чиста перемога	Ефективність	% від загальної кількості т/д	Кількість спроб	Пів-перемоги	Чиста перемога	Ефективність	% від загальної кількості т/д
Стойка (кидки)										
Через спину з колін	31	2	2	13	28	29	1	1	7	29
З упором гомілки в стегно	13	2	3	38	12	11	2	2	36	11
З упором стопи в живіт	5	1	-	20	5	6	1	1	33	6
Підхват під одну ногу	8	1	2	50	8	6	2	1	50	6
Через стегно	8	1	1	25	8	9	1	-	22	9
Бічне підсікання	4	1	-	25	4	5	1	-	20	5
Через спину	7	-	-	-	7	5	-	-	-	5
Передня підніжка з колін	4	-	-	-	4	3	-	-	-	3
Передня підніжка	5	2	-	40	5	6	1	1	33	6
Зачеп зсередини під р/н	6	-	1	17	6	5	1	-	20	5
Зачеп зовні під р/н	5	-	2	40	5	6	1	1	33	6
Зачеп зсередини під о/н	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Задня підніжка	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Розворот руками	5	2	1	60	5	7	2	2	57	7
Прогином	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Всього	104	12	12	-	100	100	13	9	-	100
Партер, лежачі										
Здушливі	5	1	2	60	17	4	1	1	50	15
Утримання	8	1	3	50	27	10	2	1	30	37
Больові	6	-	1	17	20	4	-	1	25	15
Переверти	11	3	-	27	36	9	2	-	22	33
Всього	30	5	9	-	100	27	5	5	-	100
-Всього стойка, партер, лежачі	134	17	21	-	-	127	18	14	-	-

Примітка: т/д – технічні дії; р/н - різнойменна нога; о/н – однойменна нога.

На основі аналізу змагальної діяльності дзюдоїстів 19-21 років було розроблено моделі техніко-тактичної підготовки наступальної та контратакуючої тактики (рис. 2-3).

Так, модель наступальної тактики включала: вдосконалення кидків, які відрізняють високою ефективністю під час змагань (кидок з упором гомілки в стегно, підхват та кидок розворотом руками), вдосконалення кидку, який в сутичці застосовується найбільшу кількість разів але має досить низьку ефективність (кидок через

спину з колін), вдосконалення комбінаційної техніки, вдосконалення витривалості.

Модель контратакуючої тактики включала: вдосконалення кидків, які відрізняють високою ефективністю під час змагань (кидок з упором гомілки в стегно, підхват та кидок розворотом руками), вдосконалення кидку, який в сутичці застосовується найбільшу кількість разів але має досить низьку ефективність (кидок через спину з колін), вдосконалення контратакуючої техніки, вдосконалення координаційних здібностей.

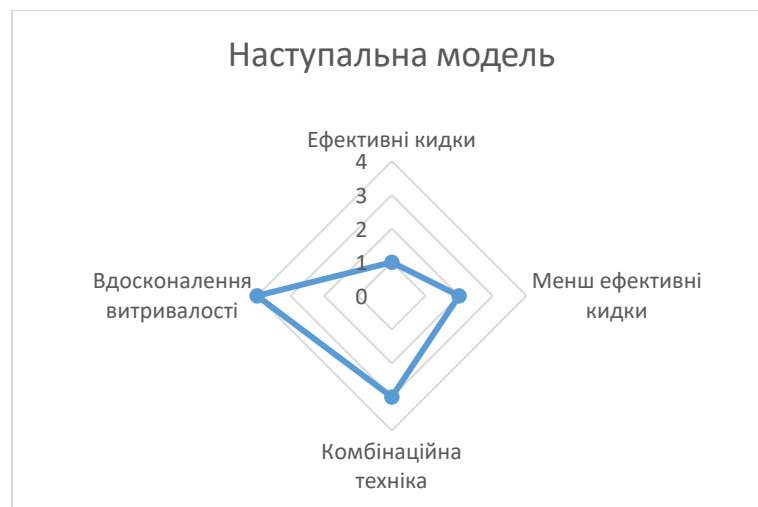

Рис.2. Зміст моделі підготовки наступальної тактики

Рис. 3. Зміст моделі підготовки контратакуючої тактики

При вдосконаленні комбінаційної техніки застосовувались комбінації прийомів, які було виділено з аналізу змагальної діяльності дзюдоїстів:

- зачіп зсередини під різнойменну ногу-кидок через стегно;

- зачіп зсередини під різнойменну ногу-кидок упором гомілкою в стегно;

- кидок через стегно-підсікання зсередини під однойменну ногу;

- підхват під одну ногу-передня підніжка;

- підсікання зсередини під однойменну ногу-передня підніжка;
- підхват під одну ногу-кидок з упором гомілки в стегно;
- підсікання зсередини під однойменну ногу-кидок з упором гомілки в стегно;
- підсікання зсередини під однойменну ногу-кидок через спину з колін;
- підсікання зсередини під однойменну ногу-зачеп під різнойменну ногу;
- підсікання зсередини під однойменну ногу-кидок через спину;
- кидок через спину-зачеп зсередини під різнойменну ногу;

- підхват під одну ногу-підсікання зсередини під однойменну ногу.

Причому, аналіз змагальної діяльності дозволив встановити, що при виконанні кидку з упором гомілки в стегно дзюдоїсти часто потрапляють на утримання, тому було розроблено завдання, що моделюють відповідну ситуацію з уходом в захисну позицію.

Приклад змісту основної частини тренувального заняття у відповідності до моделі тактики дзюдоїстів представлений в таблиці 4.

Таблиця 4

Приклад змісту основної частини тренувального заняття у відповідності до моделі тактики дзюдоїстів експериментальної групи

Модель наступальної тактики	Модель контратакуючої тактики
Вдосконалення кидків з упором гомілки в стегно, підхват: 1. Кидки на місці в парі з партнером. 2. Кидки в русі. 3. Кидки при натиску партнера. 4. Кидки при натиску партнера на краю робочої зони. 5. Кидок з упором гомілки в стегно, контратака партнера на утримання, захист блокуванням ногами.	Вдосконалення кидків з упором гомілки в стегно, підхват: 1. Кидки на місці в парі з партнером. 2. Кидки в русі. 3. Кидки при натиску партнера. 4. Кидки при натиску партнера на краю робочої зони. 5. Кидок з упором гомілки в стегно, контратака партнера на утримання, захист блокуванням ногами.
Вдосконалення кидку через спину з колін: 1. Кидки на місці в парі з партнером. 2. Кидки в русі. 3. Кидки при натиску партнера. 4. Кидки при натиску партнера на краю робочої зони.	Вдосконалення кидку через спину з колін: 1. Кидки на місці в парі з партнером. 2. Кидки в русі. 3. Кидки при натиску партнера. 4. Кидки при натиску партнера на краю робочої зони.
Вдосконалення комбінаційної техніки: 1. Підсікання зсередини під однойменну ногу-кидок з упором гомілки в стегно. 2. Підхват під одну ногу-кидок з упором гомілки в стегно. 3. Зачіп зсередини під різнойменну ногу-кидок упором гомілкою в стегно. 4. Підхват під одну ногу-підсікання зсередини під однойменну ногу.	Вдосконалення контратакуючої техніки: 1. Контратака від кидку підхват. 2. Контратака від кидку з упором гомілки в стегно.
Вдосконалення спеціальної витривалості: Змагальні сутички з рівним за вагою суперником: 4 x 5 хв, відпочинок між сутичками 30 с.	Вдосконалення координаційних здібностей: Сутички з більш легким та швидким суперником по завданню: 4 x 3 хв, відпочинок між сутичками до повного відновлення.

6. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Аналіз показників змагальної діяльності дзюдоїстів експериментальної та контрольної груп на початку педагогічного експерименту показав, що у спортсменів обох груп більшість сутичок завершилась достроково. Це говорить про те, що сутички є досить динамічними та потребують активізації спортсмена з перших хвилин боротьби.

Характер зауважень можна пояснити застосуванням вичікувальної тактики для реалізації контратак. Адже, також було встановлено, що під час сутичок спортсмени застосовують більше контратак ніж комбінаційної техніки, яка пов'язана з наступальною тактикою. Також встановлено, що сутичка в дзюдо в основному відбувається в положенні стойка. Це підтверджує дослідження ряду науковців [6, 13]. Виявлено, що в сутичках кидок через спину з колін із всіх технічних дій застосовується найбільшу кількість разів. Такі кидки, як через спину,

передня підніжка з колін, зачеп зсередини під однійменну ногу, прогин взагалі не мають ефективності. Також виявлено кидки, які є досить ефективними при малій кількості застосування в сутичці: кидок з упором гомілки в стегно, підхват та кидок розворотом руками. Причому, аналіз змагальної діяльності дозволив встановити, що при виконанні кидку з упором гомілки в стегно дзюдоїсти часто потрапляють на утримання.

На основі аналізу змагальної діяльності дзюдоїстів 19-21 років було розроблено моделі техніко-тактичної підготовки наступальної та контратакуючої тактики. Так, модель наступальної тактики включала: вдосконалення кидків, які відрізняють високою ефективністю під час змагань (кидок з упором гомілки в стегно, підхват та кидок розворотом руками), вдосконалення кидку, який в сутичці застосовується найбільшу кількість разів але має досить низьку

ефективність (кидок через спину з колін), вдосконалення комбінаційної техніки, вдосконалення витривалості. Модель контратакуючої тактики включала: вдосконалення кидків, які відрізняють високою ефективністю під час змагань (кидок з упором гомілки в стегно, підхват та кидок розворотом руками), вдосконалення кидку, який в сутичці застосовується найбільшу кількість разів але має досить низьку ефективність (кидок через спину з колін), вдосконалення контратакуючої техніки, вдосконалення координаційних здібностей.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку будуть спрямовані на впровадження в тренувальний процес дзюдоїстів 10-21 років середніх вагових категорій розроблених моделей техніко-тактичної підготовки з метою перевірки їх ефективності.

Література

1. Ананченко К. В., Алексеев А. Ф., Бойченко Н. В. Особливості використання комбінаційних дій в дзюдо // Єдиноборства. 2018. (3). С. 14-22.
2. Ананченко К. В., Перебейнос В. Б., Пакулин С. Л. Усовершенствование технико-тактической подготовки дзюдоистов на этапе выхода из спорта высших достижений // Траектория науки. 2016. 2(2). С. 13-13.
3. Ананченко К. В., Хацаюк О. В., Загура Ф. І., Огньова, Л. Ю. Вдосконалення техніко-тактичної підготовленості дзюдоїстів 17-18 років // Єдиноборства. 2020. 2. С. 4-13.
4. Ананченко К. В., Чуев А. Ю., Зантарая, Г. М. Основні напрямки вдосконалення змагальної діяльності сумоїстів // Єдиноборства. 2019. (1). С. 4-14.
5. Бартік П., Бойченко Н. В., Куриленко М. М. Особливості змагальної діяльності в спортивній боротьбі // Проблемы развития спортивных игр и единоборств в высших учебных заведениях. 2014. С. 18-22.
6. Бойченко Н. В., Чертов І. І., Пирог Ю. А., Алексеев А. Ф. Аналіз показників змагальної діяльності висококваліфікованих дзюдоїсток легких вагових категорій // Єдиноборства. 2020. С. 4-12.
7. Голоха В. Л., Романенко В. В., Тропін Ю. М. Аналіз змагальної діяльності українських борців вільного стилю на Чемпіонаті світу U-23 в 2021 році // Єдиноборства. 2022. №2(24). С. 4-16.
8. Ковальов І. М., Савінов О. В. Моделювання технічної підготовки борців (на прикладі дзюдо) // Інноваційні технології в галузі фізичного виховання, спорту, рекреації та валеології. 2010. С. 70-75.
9. Мартинов Ю. О., Крилов А. Г. (2021). Сучасні підходи до вивчення техніко-тактичних дій в дзюдо // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2021. №2(130). С. 86-89.
10. Мартинов Ю. О., Крилов А. Г. Сучасні підходи до вивчення техніко-тактичних дій в дзюдо // Науковий часопис НПУ імені В.П. Драгоманова. 2021. 2(130). С. 86-89.
11. Середа В. В. Вдосконалення технічної підготовки на аналізі змагальної діяльності чемпіонів України до 13 років // Physical Education Theory and Methodology. 2008. (12). С. 45-51.
12. Тропін Ю. М., Латишев М. В., Айварс Каупужс. Аналіз виступів українських борців греко-римського стилю в ліцензійних змаганнях на Олімпійські ігри в Токіо // Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор і єдиноборств у вищих навчальних закладах. 2022. С. 40-46.
13. Чертов І. І., Бойченко Н. В., Зантарая Г. М., Мирошніченко Є. С. (2021). Аналіз показників змагальної діяльності лідируючих дзюдоїсток вагової категорії до 52 кг // Єдиноборства. 2021. №1(19). С. 69-76.
14. Ювченко С. В. Удосконалення спортивно-технічної майстерності дзюдоїстів // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. 2016. №6 (76). С. 149-150.
15. Tropin Y., Boychenko N. Analysis of techno-tactical preparedness of highly skilled wrestlers of Greco-Roman style after changes competition // Slobozhanskyi science and sport bulletin. 2014. № 2. С. 117-120.

Reference

1. Ananchenko K. V., Aleksjejev A. F., Boychenko N. V. Osoblyvosti vykorystannja kombinacijnyh dij v dzjudo // Jedynoborstva. 2018. (3). S. 14-22.
2. Ananchenko K. V., Perebejnjos V. B., Pakulin S. L. Usovershenstvovanie tehniko-takticheskoj podgotovki dzjudoistov na jetape vyhoda iz sporta vysshih dostizhenij // Traektorija nauki. 2016. 2(2). S. 13-13.

3. Ananchenko K. V., Hacajuk O. V., Zagura F. I., Ogn'ova, L. Ju. Vdoskonalennja tehniko-taktychnoi' pidgotovlenosti dzjudoi'stiv 17-18 rokov // Jedynoborstva. 2020. 2. S. 4-13.
4. Ananchenko K. V., Chuev A. Ju., Zantaraja, G. M. Osnovni naprijamky vdoskonalennja zmagal'noi' dijal'nosti sumoi'stiv // Jedynoborstva. 2019. (1). S. 4-14.
5. Bartik P., Boychenko N. V., Kurylenko M. M. Osoblyvosti zmagal'noi' dijal'nosti v sportyvniy borot'bi // Problemu razvytyja sportyvnuh ygr y edynoborstv v vusshyh uchebnuh zavedenyjah. 2014. S. 18-22.
6. Boychenko N. V., Chertov I. I., Pyrog Ju. A., Aleksjejev A. F. Analiz pokaznykiv zmagal'noi' dijal'nosti vysokokvalifikovanyh dzjudoi'stok legkyh vagovyh kategorij // Jedynoborstva. 2020. S. 4-12.
7. Goloha V. L., Romanenko V. V., Tropin Ju. M. Analiz zmagal'noi' dijal'nosti ukrai'ns'kyh borciv vil'nogo stylju na Chempionati svitu U-23 v 2021 roci // Jedynoborstva. 2022. №2(24). S. 4-16.
8. Koval'ov I. M., Savinov O. V. Modeljuvannja tehnicnoi' pidgotovky borciv (na prykladi dzjudo) // Innovacijni tehnologii' v galuzi fizychnogo vyhovannja, sportu, rekreacii' ta valeologii'. 2010. S. 70-75.
9. Martynov Ju. O., Krylov A. G. (2021). Suchasni pidhody do vyvchennja tehniko-taktychnyh dij v dzjudo // Naukovyj chasopys NPU imeni M. P. Dragomanova. 2021. №2(130). S. 86-89.
10. Martynov Ju. O., Krylov A. G. Cuchasni pidhody do vyvchennja tehniko-taktychnyh dij v dzjudo // Naukovyj chasopys NPU imeni V.P. Dragomanova. 2021. 2(130). S. 86-89.
11. Sereda V. V. Vdoskonalennja tehnicnoi' pidgotovky na analizi zmagal'noi' dijal'nosti chempioniv Ukrai'ny do 13 rokov // Physical Education Theory and Methodology. 2008. (12). S. 45-51.
12. Tropin Ju. M., Latyshev M. V., Ajvars Kaupuzhs. Analiz vystupiv ukrai'ns'kyh borciv greko-ryms'kogo stylju v licenzijnyh zmagannjah na Olimpijs'ki igry v Tokio // Problemy i perspektyvy rozvytku sportyvnyh igor i jedynoborstv u vyshhyh navchal'nyh zakladah. 2022. S. 40-46/
13. Chertov I. I., Boychenko N. V., Zantaraja G. M., Myroshnychenko Je. S. (2021). Analiz pokaznykiv zmagal'noi' dijal'nosti lidyrujuchykh dzjudoi'stok vagovoi' kategorii' do 52 kg // Jedynoborstva. 2021. №1(19). S. 69-76.
14. Juvchenko S. V. Udoskonalennja sportyvno-tehnicnoi' majsterenosti dzjudoi'stiv // Naukovyj chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova. 2016. №6 (76). S. 149-150.
15. Tropin Y., Boychenko N. Analysis of techno-tactical preparedness of highly skilled wrestlers of Greco-Roman style after changes competition // Slobozhanskyi science and sport bulletin. 2014. № 2. C. 117-120.

Abstract

SKRINNIK Danyl, BOYCHENKO Natalya

MODELING OF TECHNICAL AND TACTICAL TRAINING OF JUDOKAS OF 19-21 YEARS OLD OF MIDDLE WEIGHT CATEGORIES ON THE BASIS OF ANALYSIS OF COMPETITIVE ACTIVITY

The article investigates the analysis of the competitive activity of judokas aged 19-21 years in middleweight categories with the aim of developing models of technical and tactical training. The article analyzes 60 competitive fights of judokas of 19-21 years old of weight categories up to 60 kg and up to 66 kg. The indicators of judokas of the control (30 fights) and experimental (30 fights) groups at the Ukrainian Junior Championship (U21), 2022, the Ukrainian Senior Championship, 2022 were analyzed. The following indicators were recorded: the number of real attempts to perform a technical action; the number of effective technical actions: judged by the judges as half a victory; the number of effective technical actions: judged by the judges as a clean victory; percentage of technical actions in the total number of technical actions; effectiveness of attacking actions (%); number of comments; number of disqualifications; number and percentage of rounds that ended within the allotted time; number and percentage of rounds that ended early; number and percentage of rounds that ended in extra time; number of combinations of technical actions; number of counterattacks. This suggests that the bouts are quite dynamic and require activation of the athlete from the first minutes of the fight. The nature of the remarks can be explained by the use of waiting tactics for the realization of counterattacks. It was found that during fights athletes use more counterattacks than combination techniques associated with offensive tactics. It was also found that the fight in judo mainly takes place in the stance. It was found that in fights, the throw from the knees is used the most times out of all technical actions. Such throws as behind the back, front kneeling kick, hook from the inside under the same leg, and deflection are not effective at all. Also throws that are quite effective with a small number of applications in a fight were found: a throw with a shin rest in the thigh, a catch and a throw with a turn with the hands. Moreover, the analysis of competitive activity allowed to establish that when performing a throw with the emphasis of the lower leg in the thigh judokas often get on the hold. On the basis of the analysis of competitive activity of judokas of 19-21 years old of middle weight categories the models of technical and tactical preparation of offensive and counterattacking tactics were developed. Both models included: improvement of throws, which are characterized by high efficiency during competitions (throw with a shin rest in a thigh, catch and throw with a turn with hands), improvement of a throw, which is used the most times in a fight but has rather low efficiency (throw through a back from knees). The difference between the models was that the model of offensive tactics additionally included the improvement of combination technique, improvement of endurance, and the model of counterattacking tactics - improvement of counterattacking technique, improvement of coordination abilities.

Keywords: judo, technical and tactical skills, coordination abilities, tasks, exercises

Стаття надійшла до редакції 22.08.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

Скринник Д., Бойченко Н. (2023) Моделювання техніко-тактичної підготовки дзюдоїстів 19-21 років середніх вагових категорій на основі аналізу змагальної діяльності. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*. 2023. № 3. С. 8-16.

Skrinnik D., Boychenko N. (2023) Modeling of technical and tactical training of judokas of 19-21 years old of middle weight categories on the basis of analysis of competitive activity. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*, № 3, pp. 8-16.